

Št.: 092-10/2023-21

Datum: 15. 9. 2023

Zadeva: ODPRTO PISMO POSLANSKIM SKUPINAM

Spoštovani,

spodaj podpisane kmetijske organizacije se na vašo poslansko skupino obračamo s prošnjo o ponovnem premisleku glede Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaščiti živali (ZZZiv-F).

Novela zakona o zaščiti živali, ki jo je potrdil Odbor za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano DZ na svoji seji, 7.9.2023, kljub sprejetim amandmajem ne odpravlja neustavnosti in drugih nesprejemljivih rešitev. Na to je jasna opozorila podala zakonodajno pravna služba DZ, ki je ugotovila, da gre za zakon z veliko pomanjkljivostmi v normativni izvedbi in da zakonskih rešitev, ki so notranje neskladne in tako pomanjkljive, da so sporne z ustavno-pravnega vidika, zakonodajalec ne bi smel sprejeti.

Negativna stališča in opozorila glede izključitve pri pripravi rešitev, ki bi dejansko pomenile večjo zaščito živali, je podala tudi veterinarska stroka. Menimo, da lahko samo strokovno vodeni postopki tudi v praksi zagotovijo učinkovito varstvo in zaščito živali. Zaščita, varnost, dobro počutje živali je vsekakor osnovna skrb vseh, še posebej lastnikov rejnih živali, ki jim ta dejavnost pomeni preživetje, širši družbi pa predstavlja kvalitetno lokalno hrano.

Pohvalno je, da se je z amandmaji črtalo določbe glede **obveznega označevanja mačk**, prav tako je pohvalna **ustanovitev prehodnih hlevov za odvzete** živali (tu je treba dodelati pogoje). Vse druge problematične rešitve, na katere opozarja pravna in veterinarska stroka, pa praktično ostajajo enake.

S sprejetim amandmajem se je spremenil naziv oseb, ki bodo lahko opozarjale na morebitne nepravilnosti ravnanja z živalmi in dodalo določila, ki naj bi pomenila zaščito zasebne lastnine in varstvo osebnih podatkov. Pooblaščenim svetovalcem so torej postali **kvalificirani prijavitelji**. Še vedno se predvideva **zgoj 40 urni tečaj**, čeprav imajo kvalificirani prijavitelji nekatera pooblastila uradnih oseb (lahko izvajajo nadzor, njihove fotografije postanejo del uradnega postopka, v primeru nestrinjanja z odločitvijo pooblaščenega veterinarja lahko zahtevajo ponovno odločanje pred tri člansko komisijo).

Obstajajo tudi dvomi glede strokovne usposobljenosti kvalificiranega prijavitelja, zato vztrajamo pri predlogu, da je rešitev v **kadrovski okrepitvi veterinarskih inšpektorjev** in ne v vključevanju zainteresiranih laikov brez ustreznih znanj o upravnih postopkih in znanj veterinarke stroke.

Glede **privezovanja psov** se črta določilo, ki je natančno in tehnično določalo izjemo, kakšno privezovanje je dovoljeno. Taka izjema je bila zelo smiselna ravno v primeru kmečkih

dvorišč, kjer imajo psi veliko možnosti gibanja. Po prehodnem odboju dveh let privezovanje psov ne bo več dovoljeno.

Spremembe in dopolnitve so potrebne tudi pri **videonadzoru klavnic, uveljavitvi prehodnih hlevov ter posebne enote uradnih veterinarjev**. V prilogi 1 ponovno podajamo stališča podpisnikov tega dopisa.

Zaščita živali je v interesu vseh nas, vendar ne želimo, da bi slabe in nedodelane rešitve povzročile manj učinkovit sistem varstva živali, kot ga imamo do sedaj. Zakonske spremembe nenazadnje pomenijo tudi nezaupnico stroki in hud poseg v njeno integriteto. Pozivamo vas, da v noveli zakona o zaščiti živali upoštevate stališča stroke, tako pravne kot veterinarske.

Lepo pozdravljeni!

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
Roman Žvegljč, predsednik

Sindikata kmetov Slovenije
Anton Medved, predsednik

Zadružna zveza Slovenije
Borut Florjančič, predsednik

Zveza slovenske podeželske mladine
Anja Mager, predsednica

ZSPM
zveza slovenske
podeželske mladine

Zveza kmetov Slovenije
Irena Ule, predsednica

Priloga 1: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaščiti živali (ZZZiv-F) – stališča

Poslano:

- vsem poslanskim skupinam: luka.spoljar@dz-rs.si, maja.prezeli@dz-rs.si, terezija.trupi@dz-rs.si, eva.zunkovic@dz-rs.si, alan.medves@dz-rs.si, petra.jamnik@dz-rs.si

1. KVALIFICIRANI PRIJAVITELJI

Neločljivost pristojnosti med prijavitelji, inšpekcijskim organom in organi pregona

Določbe za tako široka pooblastila, ki jih dobijo prijavitelji in so vsaj enaka pooblastilom, ki jih imajo inšpekcijski organi, so zelo ohlapne, nejasne in kontradiktorne.

Predlog zakona ne postavlja jasnih razmejitev pristojnosti med prijavitelji in inšpekcijskim organom, kvečjemu zakon daje prijaviteljem določena pooblastila, ki jih imajo organi pregona (fotografiranje nepravilnosti na zasebni lastnini, spremljanje v daljšem časovnem obdobju, dajanje opozoril in ukrepanje v primeru ponavljajočih se kršitev in podobno). Že na tej točko določbe predloga zakona predstavljajo kršitev pravne varnosti državljanov RS in neposredno kršitev Ustave RS. Kot je ugotovila že zakonodajno – pravna služba Državnega zbora, to ni edini neustavni element v predlogu Zakona o zaščiti živali.

Nadalje tudi ni jasna hierarhija prijaviteljev in inšpekcije. Inšpekcijski organ mora obveščati prijavitelja o postopku, hkrati pa tudi ugotavlja, ali je prijavitelj prekoračil pooblastila, na drugi strani pa prijavitelj lahko v primeru nestrinjanja z ugotovitvami pristojnega organa zahteva ponovno presojo s tričlansko komisijo.

Možnost ali obveznost?

Prvi odstavek 36.b člena predloga Zakona o zaščiti živali določa, da naj bi upravni organ nevladnim organizacijam » *omogočil* « izvajanje nalog svetovanja skrbnikom živali, osveščanja in opozarjanja na nepravilnosti v zvezi z živalmi ter sodelovanje z nadzornimi organi v primeru ugotovljenih nepravilnosti. Iz določbe ni jasno, kakšen je pomen besede » *omogočit* «, ali je upravni organ, pristojen za veterinarstvo to dolžan storiti ali lahko sam presodi drugače? Torej, ali ima upravni organ proste roke pri vključevanju nevladnih organizacij v svoje postopke? Nadalje, tudi ni jasno kaj vse zajema obveznost » *omogoči izvajanje* «, ali je upravni organ, pristojen za veterinarstvo dolžan v tem primeru priskrbeti sredstva za izvajanje nalog kvalificiranih prijaviteljev, dati jim možnost vpogleda v zaupne dokumente, zagotoviti delovna sredstva za izvajanje njihovih nalog, izplačati stroške v zvezi z opravljanjem nalog prijavitelja (potne stroške, dnevnice, nadomestila na malice)?

V istem odstavku predloga zakona je tudi določeno, da naj bi nevladne organizacije izvajale naloge svetovanja skrbnikom živali. Kaj storiti v primeru, če skrbnik živali ne želi oz. zavrne svetovanje? Ali naj bi se svetovanje, osveščanje in opozarjanje iz zadevnega odstavka zakona izvajali kurativno, preventivno, prisilno ali prostovoljno?

Kršitev zakonskih in ustavnih določb o zasebnosti

Določbe predstavljajo hude posege v varstvo zasebnosti, ki niso nujni, utemeljeni in sorazmerni glede na cilj, ki ga predlagatelj želi doseči s predlogom zakona, saj poleg dejanskih kršitelj prizadenejo vsako osebo, ki ima žival. Prijavitelji tudi niso osebe, ki so kvalificirane za presojo potrebnosti, nujnosti in sorazmernosti posegov v zasebnost. Fotografiranje zasebne lastnine pa tudi, če se to izvaja iz javnega kraja, še vedno pomeni poseg v zasebnost. Kraj dejanja ne opravičuje dejanja. Očitni namen tega zakona je samovoljno in neomejeno poseganje v zasebnost.

Kontradiktornost

Kot eden izmed razlogov za uvedbo instituta prijaviteljev je tudi kadrovska podhranjenost inšpekcij, obenem pa se s predlagano rešitvijo nalagajo dodatne obveznosti in dodaten deležnik v inšpekcijskem postopku.

Neustrezna usposobljenost prijaviteljev

Če predlagatelj vztraja pri uvedbi instituta prijaviteljev, potem bi prijavitelji morali biti tudi kvalificirani za delo z ljudmi, tako da pridobijo veščine za ustrezno komunikacijo, da poznajo pravni red RS, da lahko spoštujejo predpise in pravice posameznikov, da so zmožni racionalnega presojanja okoliščin, da so nepristranski in da delujejo preventivno. Prijavitelji bi zato morali iti skozi celovit program izobraževanja in ne 40 urna predavanja (5 dni po 8 ur), nato bi morali opraviti zahteven strokovni izpit in psihološko testiranje. Za opravljanje nalog, ki jih določa zakon nikakor ne zadoščajo formalistični pogoji glede starosti, aktivnega delovanja v različnih društvih, nekaznovanost in krajše izobraževanje. Namen tega instituta, ki se nikakor ne bi smel imenovati » *kvalificirani prijavitelji* « in imeti inšpekcijska pooblastila, bi moral biti preventivno delovanje in sodelovanje z inšpekcijskimi organi, ne pa prevzemanje njihovih pooblastil in nalaganje dodatnih bremen uradnim državnim organom.

Z ozirom na pooblastila prijaviteljev v postopku, bi ti morali odškodninsko in kazensko odgovarjati za svoje delo, ki ima lahko resne tako premoženjske kot nepremoženjske posledice za osebe, ki se jih obravnava.

Problematičnost instituta kvalificiran prijavitelj

Določbe, ki urejajo institut prijaviteljev jezikovno in pomensko izhajajo iz domneve krivde na podlagi subjektivne presoje pristranskega posameznika, dokler obravnavana oseba ali inšpekcijski nadzor na dokaže drugače. Po slovenskem pravnem redu se nepravilnosti (ki jih zadevni zakon ne definira) ugotavljajo po vnaprej jasnih in predpisanih postopkih in ne na podlagi osebne, subjektivne presoje nekega posameznika z opravljenim 40 urnim izobraževanjem.

Težko je tudi razumeti, kako bo katerikoli skrbnik živali sprejel storitve svetovanja, osveščanja in opozarjanja, če jih bo izvajal nekdo, katerega že samo ime prejudicira, da je oskrbnik živali kršitelj, čeprav to ni bilo ugotovljeno v nobenem postopku. Če je namen tega instituta tudi preventiva, potem je naziv » *kvalificirani prijavitelji nepravilnih ravnanj z živalmi* « ali samo » *prijavitelj* « popolnoma neustrezen za izvajanje zakonsko določenih nalog.

V razlagi so kot primerjalna ureditev navedene italijanska ureditev, ureditev v ZDA in na Nizozemskem. Kakšne rezultate je dala takšna zakonska ureditev v omenjenih državah?

2. PREHODNI HLEVI

Ustanovitev prehodnih hlevov za odvzete živali je pohvalna, vendar je ta institut treba dodelati. Potrebno je določiti pogoje in nosilce prehodnih hlevov.

3. KLAVNICE

Videonadzor se po zakonu o varstvu osebnih podatkov uvede samo v primerih in pod pogoji, ki jih določa zakon o varstvu osebnih podatkov: (i) če je to nujno potrebno za varnost ljudi ali premoženja, (ii) za preprečevanje ali odkrivanje kršitev na področju iger na srečo, (iii) za varovanje tajnih podatkov ali poslovnih skrivnosti, in kadar tega namena ni mogoče doseči z milejšimi sredstvi. Prepovedano je z videonadzorom snemati delovna mesta, kjer delavec po navadi dela, razen če so izpolnjeni omenjeni

pogoji. Potrebno pa je tudi opraviti posvetovanje z delavci. Tudi obdelava pridobljenih posnetkov, kot jo določa predlog Zakona o zaščiti živali, je preširoka, saj ni izkazanega zakonitega in utemeljenega razloga za to.

Kako je predlagatelj pretehtal interes in pravico posameznika za varstvo zasebnosti in uvedbo videonadzora na delovnem mestu? Ali je bila izdelana ocena tveganj, ki bi predstavljala podlago za sprejem takšnega ukrepa? Splošno navajanje, da je v preteklosti prihajalo do kršitev ne zadošča za uvedbo tako strogega ukrepa. Predlagatelj tudi z amandmiranim predlogom ne izkaže utemeljenih razlogov za tovrstni poseg v zasebnost in za nalaganje dodatnih obveznosti upravljavcem klavnic.

Nadalje se zastavlja tudi vprašanje, kako naj delodajalec uvede videonadzor na podlagi predloga Zakona o zaščiti živali, če določbe širijo možnost posega v zasebnost posameznika v primerjavi z določbami o videonadzoru iz Zakona o varstvu osebnih podatkov? Kako se bo zagovarjal pred informacijsko pooblaščenko oz. v sodnem sporu, če pride do prijave ali tožbe s strani zaposlenega?

Delodajalec se je pri uvedbo videonadzora dolžan posvetovati z delavci in sindikatom. Kako naj ravna v primeru, če se delavci s tem ne bodo strinjali, saj je v klavnici težko zagotoviti, da delavci ne bodo snemani pri opravljanju dela? Upravljalca klavnice bi moral videonadzor in obvestilo zaposlenim izvesti v skladu zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov in s tem prevzeti odgovornost, če se ugotovi kršitev v tem postopku, po drugi strani pa če videonadzora ne uvede, odgovarja po zakonu o zaščiti živali.

Namestitve videonadzora bi torej kvečjemu moral biti ukrep, ki ga lahko odredi inšpekcija, če obstaja utemeljen sum na kršitve ali kršitelj ni odpravil kršitev že po prvem opominu. Nenazadnje pa že doslej obstajajo ukrepi nadzora dela v klavnicah, s čemer je izkazano, da je namen zakona možno doseči z milejšimi ukrepi, predlagatelj pa ni predstavil tehničnih razlogov za bolj strogo ureditev tega področja.

4. POSEBNA ENOTA URADNIH VETERINARJEV

Ali so zagotovljena proračunska sredstva? Nikakor ne sme biti na račun krčenja ostalih nalog UVHVVR.

5. PRIVEZOVANJE PSOV

Glede privezovanja psov se črta določilo, ki je natančno in tehnično določalo izjemo, kakšno privezovanje je dovoljeno. Taka izjema je bila zelo smiselna ravno v primeru kmečkih dvorišč, kjer imajo psi veliko možnosti gibanja. Po prehodnem odboju dveh let privezovanje psov ne bo več dovoljeno.

